

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Tvoření tónu

Příloha 3: Rozvoj rytmického cítění

Příloha 4: Rozvoj tonálního a harmonického cítění

Příloha 5: Harmonizace lidové písně

Příloha 6: Čtyřruční hra žáka s učitelem

Příloha 7: Tříruční hra žáka s učitelem, refrén

Příloha 8: Synkopická výměna pedálu

Příloha 9: Improvizace

Příloha 10: Základy polyfonní hry

Příloha 11: Otextování melodie

Příloha 12: Hra v portamentu

Příloha 13: Příprava na hru v legatu

Příloha 14: Hra odtahu

Příloha 15: Příprava ke hře kvintakordu

Příloha 16: Příprava na hru stupnice

Příloha 1: Dotazník

Úvod dotazníku

Milí pedagogové hry na klavír, tento dotazník slouží pro výzkum v rámci mé dizertační práce s názvem „Metodika klavírního vyučování začátečníků s návrhem optimálního řešení výběru a uspořádání notových materiálů“, kterou zpracovávám v rámci svého doktorského studia na Katedře hudební výchovy na Pedagogické fakultě UK v Praze. Dizertace se zaměřuje na metodiku elementárního stádia výuky dětí 5–7 letých.

Prosím vás, milí kolegové, o laskavé vyplnění dotazníku, které vám zabere cca 15 minut času. Dotazník je zcela anonymní a data z něj získaná budou využita výhradně pro účely výše uvedené dizertační práce. Dotazník má celkem 26 otázek, z nichž drtivá většina je zaškrtačích, pouze poslední dvě jsou více povídací.

Pro všechny z vás, kdo řádně vyplníte můj dotazník, mám na konci po jeho odeslání navíc nachystanou odměnu. Získáte ode mě zcela zdarma noty na zbrusu novou klavírní Sextovou etudu, kterou jsem zkomponovala. Etudu si můžete poslechnout tady: URL <<https://youtu.be/bjGMaphzdms>>¹

Vám všem, kteří věnujete čas mému výzkumu, děkuji za milou spolupráci a přeji mnoho radosti a naplnění v naší náročné i krásné pedagogické práci.

Eva Lorenc (Suchánková)

Část 1 – Něco o vás

1. Jste (nepovinné):

- muž
- žena

2. Váš věk je mezi:

- 18–25
- 26–45
- 46–64
- 65+

¹ [online]. [cit. 21. 5. 2019]. Dostupné z: <https://youtu.be/bjGMaphzdms>

3. Kde vyučujete hru na klavír?

- V Praze
- Ve Středočeském kraji
- V Jihočeském kraji
- V Plzeňském kraji
- V Karlovarském kraji
- V Ústeckém kraji
- V Libereckém kraji
- V Královéhradeckém kraji
- V Pardubickém kraji
- Na Vysočině
- V Jihomoravském kraji
- V Olomouckém kraji
- V Moravskoslezském kraji
- Ve Zlínském kraji
- Na Slovensku

4. Zaškrtněte, co vás nejvíce vystihuje ohledně výuky dětí. Můžete zaškrtnout více možností.

- Vyučuji hru na klavír na státní Základní umělecké škole
- Vyučuji hru na klavír na soukromé škole nebo instituci
- Vyučuji hru na klavír soukromě po vlastní ose (u sebe nebo u žáků doma)
- Vyučuji děti v rámci pedagogické praxe na konzervatoři či vysoké škole
- Jiné – prosím uveďte:

5. Délka vaší pedagogické praxe je:

- Méně než 1 rok
- 1–10 let
- 10–20 let
- více než 20 let

6. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání v hudebním oboru?

- I. cyklus ZUŠ
- II. cyklus ZUŠ
- Maturita na konzervatoři
- Absolutorium na konzervatoři
- Akademie múzických umění – bakalářský titul
- Akademie múzických umění – magisterský titul
- Pedagogická fakulta – bakalářský titul
- Pedagogická fakulta – magisterský titul
- Jiné – prosím uveďte:

7. Je hra na klavír vaším hlavním oborem, který jste studovali, nebo vyučujete hru na klavír, ale vystudovali jste hru na jiný nástroj nebo zpěv?

- Vystudoval/a jsem hru na klavír
- Vystudoval/a jsem hru na jiný nástroj nebo zpěv, ale v praxi vyučuji hru na klavír

8. Naplňuje vás vaše práce klavírního pedagoga?

- Ano, neumím si představit dělat něco jiného
- Ano, jsem spokojen/á
- Ano, ale často se cítím přetížen/á
- Spíše ne
- Vůbec ne

9. Věnujete se dalšímu pedagogickému vzdělávání formou návštěvy odborných klavírních seminářů či workshopů?

- Ano, pravidelně více než 1x ročně
- Ano, pravidelně 1x ročně
- Ano, občas, méně než 1x ročně
- Návštěvě odborných seminářů se nevěnuji

10. Věnujete se četbě odborné literatury o hře na klavír?

- Ano, přečtu více než 1 odbornou publikaci z oboru ročně
- Ano, přečtu 1 odbornou publikaci z oboru ročně
- Ano, občas si přečtu odbornou publikaci, ale není to pravidelně
- Četbě odborných publikací se nevěnuji

11. Navštěvujete ve volném čase koncerty významných českých či zahraničních klavírních virtuózů?

- Ano, navštěvuji koncerty pravidelně více než 1x ročně
- Ano, navštěvuji koncerty 1x ročně
- Ano, občas, méně než 1x ročně.
- Tyto koncerty nenavštěvuji

12. Vyhledáváte a pořizujete si samostatně na internetu, v antikvariátech či knihkupectvích nové notové tituly či materiály k výuce pro vaše žáky?

- Ano
- Ne

Část 2 – Rozvoj žákovy hudebnosti

13. Podle které klavírní školy/klavírních škol nejraději a nejčastěji vyučujete děti v prvním roce výuky? Můžete zaškrtnout více možností.

- Klavírní škola pro začátečníky (BGS) autorů Böhmové, Grünfeldové a Sarauera
- Klavírní školička autorek Janžurové a Borové
- Nová klavírní škola autorek Janžurové a Borové 1. díl
- Klavírní prvouka Ludmily Šimkové
- Evropská klavírní škola Fritze Emontse
- Tastenzauberei Aniko Drabon
- Bastien Piano Basics Jamese a Jane Bastienových
- První setkání s hudbou A. D. Artobolevské
- Škola hry na klavír A. Nikolajeva
- Bajeczki Fortepianowe K. Longchamps-Druszkiewiczové
- Suzukiho Klavírní škola
- Modern Course for the Piano Johna Thompsona
- jiná škola – prosím uveďte:

14. Jakými metodami rozvíjíte u vašich žáků rytmické citění? Můžete zaškrtnout více možností.

- Tleskání
- Hra na ozvěnu mezi učitelem a žákem
- Podkládání hrané hudby textem
- Používání rytmických slabik tyty–tá–tájá
- Elementární dirigování
- Tanec
- Další metody – prosím uveďte:

15. Kdy obvykle zařazujete do výuky synkopickou výměnu pravého pedálu?

- Zhruba 3 měsíce od počátku výuky
- Zhruba půl roku od počátku výuky
- Rok nebo více od počátku výuky

16. Kdy přistupujete s dětmi ke hře z not?

- Hned od začátku výuky
- Individuálně podle možností žáka, nejpozději však po půl roce výuky
- Začínáme hrou podle sluchu, a ke hře z not přistoupíme až poté, co dítě ovládne základní pianistické návyky

17. Jakou metodou vyučujete hru z not? Můžete vybrat i více možností.

- Čteme noty od začátku v obou klíčích zároveň
- Začínáme číst nejprve v houslovém klíči, poté v basovém
- Píšeme k notám písmenné názvy tónů
- Využíváme Suzukiho metodu
- Každé notě přidělíme barvu a dítě hraje z not podle barev
- Píšeme ke všem notám prstoklady a dítě hraje z části podle not, z části podle čísel
- Další metody – prosím uveďte:

18. Zařazujete v prvním roce výuku hry polyfonie?

- Ano
- Ne

19. Zařazujete v prvním roce výuky veřejné vystoupení na koncertě?

- Ano
- Ne

20. Navazujete v prvním roce výuky aktivní spolupráci alespoň s jedním z rodičů dítěte?

- Ano, alespoň jeden z rodičů se pravidelně účastní výuky u většiny mých žáků mezi 5 a 7 lety
- Ano, ale jen minimum z rodičů se pravidelně účastní výuky u žáků mezi 5 a 7 lety
- Rád/a bych, ale rodiče nemají zpravidla o tuto spolupráci zájem
- Ne, spolupráci s rodiči v prvním roce výuky nenavazuji

21. Jakým způsobem motivujete vaše žáky k domácímu cvičení v prvním roce výuky?

- Navážu spolupráci s rodiči, požaduji, aby se během prvního roku výuky pravidelně účastnili hodin klavíru a pomáhali podle mých pokynů dítěti s domácím cvičením
- Píšu žákům do not a do sešitu/žákovské knížky pokyny k domácímu cvičení
- Sdělím žákovi minimální požadavky na domácí cvičení v průběhu týdne (např. má cvičit minimálně 3x týdně apod.)
- Nechávám domácí cvičení zcela na žácích
- Jiné – prosím uveďte:

22. Ještě jedna otázka ohledně domácího cvičení vašich žáků. Cvičí doma rádi a pravidelně?

- Všichni moji žáci doma cvičí, neřeším v tomto ohledu žádné problémy
- Většina mých žáků doma cvičí
- Půl na půl – některé to baví a cvičí, někteří mají jiné priority
- Většina mých žáků pravidelně necvičí
- Vůbec ne, moji žáci nemají motivaci doma cvičit

23. Jakým způsobem rozvíjíte interpretační dovednosti žáků v prvním roce výuky? Můžete vybrat i více možností.

- V prvním roce se soustředíme hlavně na to, aby žák zvládl technickou stránku hry, interpretaci řešíme až později
- Od počátků se snažíme o přesvědčivou interpretaci byť i na jednom tvořeném tónu
- V hodinách klavíru společně zpíváme, recitujeme říkadla
- Motivuji rodiče vodit děti na profesionální koncerty či hudební představení pro děti pro nasbírání inspirace
- Dítě kreslí ke každé skladbě obrázek podle toho, jakou má skladba náladu
- Od počátku podporuji interpretaci oporou v hudební teorii, kterou vysvětluji pohádkově
- Podkládám dětem hrané skladby odpovídajícím textem
- Volím pro děti pestrý repertoár pro vyjádření různých emocí při interpretaci
- Jiné – prosím uveďte:

Část 3 – Problémy ve výuce a návrh řešení

24. Co dělá vašim žákům při hře na klavír během prvního roku výuky nejčastěji problémy? Můžete zaškrtnout více možností.

- čtení not obecně
- čtení not v basovém klíči
- souhra rukou dohromady
- synkopická výměna pravého pedálu
- hra skladeb z paměti
- prolamující se prsty
- visící zápěstí
- správné sezení
- tvoření tónu
- volnost paží při hře
- vyjadřování hudebního výrazu

- úhoz legato
- úhoz staccato
- úhoz portamento
- podkládání palce ve stupnicových pasážích
- tvoření dynamických odstínů
- nechuť ke cvičení
- další problémy – prosím uveďte: ...

25. Jakým způsobem řešíte s žáky problémy zaškrtnuté v předchozí otázce? Stačí krátký komentář alespoň k 1–3 nejčastěji řešeným problémům.

.....

26. Je něco, co vám mezi českými klavírními materiály pro děti schází, a byli byste rádi, aby to bylo k dispozici? Je nějaké téma z oblasti elementárního klavírního vyučování dětí, které byste měli rádi zpracované více do hloubky?

.....

Chcete mi zanechat nějaký vzkaz? (nepovinné!)

Příloha 2: Tvoření tónu

Příklad cvičení na espressivní hru v počátečním klavírním vyučování.

Espressivní hra

Na vhodných textech vedeme děti k pročitěné hře, kterou výrazně vyjádří obsah skladbičky. Hrajeme citlivým, hlubokým ponořením ruky do kláves. Cvičíme postupně všemi prsty a střídáme ruce

Říkáme si

Kočka
panenka
sluníčko
holčička
hvězdička

a hrajeme

Hrajeme i v jiných oktávních polohách, podle charakteru slov.

KOČIČKA SPÍ

Zvolna, něžně
mp Pravou i levou rukou L.S.

D
Ko-čič-ka spí, pa-nen-ka spí, slu-nič-ko, hvěz-dič-ka, kvě-tin-ka spí.

U
p p p p p p p p p

Zdroj: JANŽUROVÁ, Zdena a BOROVIČKOVÁ, Milada. *Klavírní školička pro děti 4–7 leté.*

Praha: Schott Music Panton, 2007. 216 s. ISMN M-2050-0648-8. s. 68.

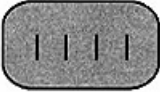

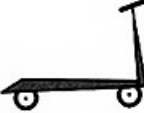
Příloha 3: Rozvoj rytmického cítění

Příklad hravého cvičení na cítění dlouhých a krátkých rytmických hodnot prostřednictvím dlouhých a krátkých slabik slov.

Zašifrované obrázky

Pojmenuj obrázky a vytleskej je.
Každý pak připoj ke správnému okénku.

	bábovka 	holubička
sněhulák 		tulipán
mává 		létá
jedenáct 11 		kopretina
píská 		žížala
	lísteček 	koloběžka

Přeříkej zelená okénka na rytmické slabiky: | = TÁ || = TYTY

Ve kterém okénku je zašifrována věta: „Sněhulák mává holubičku“?

--	--	--

Příloha 4: Rozvoj tonálního a harmonického cítění

Příklad cvičení na rozvoj tonálního a harmonického cítění pomocí rozeznávání durových a mollových akordů. Jednoduché cvičení lze transponovat do jakékoli tóniny. Akord dur a moll odlišíme pomocí dynamiky a charakteru.

Dur a moll – světlo a stín

Transponujeme

Zaposloucháme se do rozdílného charakteru akordu dur a moll.

Zdroj: JANŽUROVÁ, Zdena a BOROVIČKOVÁ, Milada. *Nová klavírní škola 1. díl*. Praha: Schott Music Panton, 2005. 152 s. ISMN M-2050-0600-6. s. 73.

Příloha 5: Harmonizace lidové písně

Příklad harmonizace lidové písně pomocí hlavních harmonických funkcí jako prvku improvizace v elementárním klavírním vyučování. Opět zde vidíme i podnět k transpozici.

Kočka leze dírou

The image shows a musical score for the piece 'Kočka leze dírou'. It consists of a single system with a treble and bass clef. The melody is in the treble clef, starting with a piano (*p*) dynamic and moving to mezzo-forte (*mf*). The bass line provides harmonic support with chords labeled T, S, D, and D. The first chord is a triad (T), the second is a dyad (S), and the last two are dyads (D). A circled 'D' in the bass line is marked with an asterisk (*).

The image shows a second system of the musical score. The melody is in the treble clef, starting with a piano (*p*) dynamic. The bass line is empty. The instruction 'Doplníme si doprovod.' is written in the bass line.

Kočka leze dírou, pes oknem,
nebude-li pršet, nezmoknem.
nebude-li pršet, nezmoknem.

*Je-li v melodii tón d,
vynecháme jej v do-
provodu a nahradíme
tónem f.

Transponujeme.

Zdroj: JANŽUROVÁ, Zdena a BOROVIÁ, Milada. *Nová klavírní škola 1. díl*. Praha: Schott Music Panton, 2005. 152 s. ISMN M-2050-0600-6. s. 121.

Příloha 6: Čtyřruční hra žáka s učitelem

Příklad jednoduché písně podpořené pro dítě zajímavým obsahem i textem podložené barevným harmonickým doprovodem učitele. Žák hraje v legatu a využívá pouze prvního, druhého a třetího prstu každé ruky, oba palce se potkávají na tónu *c1*.

Piratenlied

Fünf Pi - ra - ten un - term Se - gel su - chen Freun - de auf den Mee - ren. Viel - leicht
sind sie da ver - schwun - den auf der In - sel mit den Hun - den!

(mit Begleitung spielt der Schüler eine Oktave höher)

V českém překladu je možné použít k písni následující text:

Pirátská píseň

Lod' už pá - dí pod plach - ta - mi,
kde - pak jsou mí ka - ma - rá - di?
snad je skrý - vá os - trov bí - lý,
snad tam ble - chy ne - chy - ti - li².

Zdroj: DRABON, Aniko. *Tastenzauberei Klavierschule Band 1*. Hagendorn: Mitropa Music, 2006. 94 s. ISBN 978-90-431-2466-9. s. 45.

² K prvnímu dílu této německé klavírní školy existuje kompletní, avšak neoficiální český překlad. Autor/ka překladu bohužel není autorce této práce znám.

Příloha 8: Synkopická výměna pedálu

Příklad skladby vhodné pro výuku synkopické výměny pedálu, *Ranní preludium*. V originálu je zaznamenána současná výměna pedálu, avšak skladbu je vhodné pro účely výuky upravit a pedál měnit synkopicky vždy s novou harmonií. Harmonie je vhodné od sebe odlišit dynamicky, je možné vybarvit je různě barevnými pastelkami.

Morning Prelude

Allegretto

The musical score for "Morning Prelude" is presented in four systems. Each system consists of a right-hand staff (treble clef) and a left-hand staff (bass clef). The time signature is 4/4. The tempo is marked "Allegretto" and the dynamics are "mf-mp". The score includes fingerings (1, 2, 5) and dynamic markings. The fourth system includes a repeat sign and is marked "rit. 2nd time".

Note: On the repeat, you may play one octave higher than written.

Zdroj: BASTIEN, James. *Bastien Piano Basics Level 1 Piano WP201*. San Diego, California: Neil A. Kjos Music Company, 1985. 56 s. ISBN 0-8497-5266-3. s. 35.

Příloha 9: Improvizace

Příklad improvizací hry. Zaznamenaný doprovod hraje pedagog, žák k němu dostane zadání vhodných improvizčních postupů. Tipy k improvizaci samotné jsou pak uvedeny níže. Žák je veden k orientaci v tonálním centru a příbuzných tóninách. Vhodné je vymezení určitých tónových rozsahů pro improvizaci – zpočátku třeba jen na třech tónech v rámci každého akordu podle harmonií v doprovodech. Žák se může též naučit doprovod, který bude opakovaně hrát s použitím synkopického pedálu, a improvizaci může hrát pedagog, aby žáka mohl inspirovat.

Fingertanz (Improvisation)

Möglichkeiten: - auf allen weißen Tasten ohne Einschränkung des Tonraumes
- in der C-Fünf-Fingerlage

The musical score is written in 4/4 time. The first system, 'Begeleitung 1', is in bass clef and marked 'ruhig'. The right hand plays a melody of eighth notes, and the left hand plays a bass line of quarter notes. The second system, 'Begeleitung 2', is in treble clef and marked 'fröhlich'. The right hand plays a melody of eighth notes, and the left hand plays a bass line of quarter notes. Both systems end with a double bar line and the word 'Schluss'.

Spiel nicht immer nur Nachbartöne rauf und runter, sondern probiere auch andere Schritte aus. Dadurch entsteht eine interessantere Melodie.

Tipps

Hör immer gut auf die Begleitmusik und versuche „mitzukommen“.

Die Wiederholung eines Tons oder eines Tonschrittes kann auch schön klingen!

Mach nicht nur gleichmäßige Schritte, sondern langsame und schnelle abwechselnd. Variiere also auch den Rhythmus!

Such den passenden Schlussston! (Am Ende kehrt Herr C auf seinen Platz zurück.)

V českém překladu: Tanec prstů. Možnosti – na všech bílých klávesách bez omezení tónového prostoru, v pětiprstové poloze od c.

Tipy:

- Nehraj pořád jen sousední tóny nahoru a dolů, ale vyzkoušej také jiné vzdálenosti tónů. Tak vznikne zajímavá melodie.
- Opakování jednoho tónu nebo jednoho tónového postupu může také znít pěkně!
- Nedělej jenom rovnoměrné kroky, ale proměňuj také pomalé a rychlé. Měň také rytmus!
- Pořád poslouchej doprovodnou hudbu a zkus ji „následovat“
- Vyhledej správný závěrečný tón! (Na konci se Pan C opět vrací na své místo⁴)

Zdroj: DRABON, Aniko. *Tastenzauberei Klavierschule Band 1*. Hagendorn: Mitropa Music, 2006. 94 s. ISBN 978–90–431–2466–9. s. 44.

⁴ Vlastní překlad autorky z německého originálu do češtiny.

Příloha 10: Základy polyfonní hry

Příklad jednoduché skladby o dvou hlasech, ve které se ruce (hlasy) střídají a pouze chvíli znějí oba zároveň.

Rozhovor
Dialogue / Gespräch

Andante

The musical score is written for piano in C major, 4/4 time, and marked 'Andante'. It consists of 10 measures. The first measure (measure 1) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The second measure (measure 2) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The third measure (measure 3) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The fourth measure (measure 4) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The fifth measure (measure 5) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The sixth measure (measure 6) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The seventh measure (measure 7) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The eighth measure (measure 8) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The ninth measure (measure 9) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The tenth measure (measure 10) has a treble clef with a piano (p) dynamic and a bass clef with a piano (p) dynamic. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamics (p, mf, f). Fingerings are indicated by numbers 1-5. The tempo is marked 'Andante' and 'ritardando' is indicated above the final measure.

Zdroj: HRADECKÝ, Emil. *Dvouhlasé klavírní skladbičky na jednu stránku*. Praha: Bärenreiter, 2017. 18 s. ISMN 979-0-2601-0842-4. s. 4.

Další příklad jednoduché skladby s náznakem polyfonní hry. Skladba má opět dva hlasy, které se pohybují samostatně a napojují se jeden na druhý. Skladba má zároveň programní obsah, je vhodná též pro rozvoj interpretačních dovedností dítěte.

3. KOČKA JE HEBKÁ, ALE ŠKRÁBE THE CAT HAS SOFT FUR BUT SCRATCHES

The musical score is written for piano in 2/4 time, marked 'Andante'. It consists of four systems of two staves each (treble and bass clef). The first system starts with a piano (*p*) dynamic and features a melody in the treble clef with a quintuplet of eighth notes and a bass line with a quintuplet of eighth notes. The second system has a mezzo-piano (*mp*) dynamic, with the treble clef melody continuing and the bass clef providing accompaniment. The third system includes a forte (*f*) dynamic section with a triplet of eighth notes and a section marked with an asterisk (*), followed by a piano (*p*) dynamic. The final system ends with a pianissimo (*pp*) dynamic. Fingerings are indicated by numbers 1-5, and articulation marks like accents and slurs are present throughout.

Zdroj: JEŽKOVÁ, Olga. *Obrázky na klávesách*. Praha: Amos Editio, 2001. 11 s. ISMN M-66057-008-1. s. 5.

Пříloha 12: Hra v portamentu

Пříklad skladby vhodné pro počáteční stádium vyučování. Skladba *Psí valčík*, hraje se v portamentu.

ВАЛЬС СОБАЧЕК

Умеренно

Первая партия *mf* Правая рука
Ф-п. Левая рука
Вторая партия *p* Правая рука
Левая рука

Zdroj: ARTOBOLEVSKAJA, Anna Danilovna. *Pervaja vstrecha s muzykoj*. Moskva: Russkoye Muzykal'noye Izdatel'stvo, 2012. 66 s. ISBN 979-0-3520-7100-1. s. 40.

Příloha 12: Příprava na hru v legatu

Příklad přípravné skladby pro hru v legatu. Hraje se pouze vnitřními třemi prsty, bez použití palce a malíku. Skladba se jmenuje *Zlobivé dítě*⁵.

ДРАЗНИЛКА

С. Ляховицкая. Упражнение

Живо

The musical score is written for piano and consists of two systems. Each system contains two staves. The first system includes a dynamic marking 'f' and the tempo marking 'Живо'. The music is characterized by complex fingerings for the middle three fingers (2, 3, 4) and is designed to be played in a legato style.

Zdroj: ARTOBOLEVSKAJA, Anna Danilovna. *Pervaja vstrecha s muzykoj*. Moskva: Russkoye Muzykal'noye Izdatel'stvo, 2012. 66 s. ISBN 979-0-3520-7100-1. s. 45.

⁵ V neoficiálním českém překladu klavírní školy Artobolevské je uvedeno též „Draznilka“, což znamená rovněž „Zlobivé dítě“, viz. kapitola 3 této práce.

Příloha 13: Hra odtahu

Příklad skladby připravující hru odtahu, vhodné pro počáteční klavírní vyučování.

Dvě houpačky

doprovod O. Mácha

Pravá ruka

žák

1 učitel

Levá ruka

žák

2 učitel

Zdroj: JANŽUROVÁ, Zdena a BOROVIČKOVÁ, Milada. *Nová klavírní škola 1. díl*. Praha: Schott Music Panton, 2005. 152 s. ISMN M-2050-0600-6. s. 36.

Příloha 14: Příprava ke hře kvintakordu

Příklad přípravného cvičení ke hře kvintakordu. Osobně doporučuji cvičit i tak, že jednotlivé rozložené tóny akordu dítě postupně zadržuje, aby pocítilo, jaké je to držet stisknuté tři tóny současně. Teprve poté dítě zahraje celý akord jako souzvuk.

Hra kvintakordu

p.r. $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$
Dě-dou-šku, běloušku, co to by - lo, že vám tak na hlavu na - sně - ži - lo?
8
Dě - dou - šku, běloušku, pojd' - te nýč - ko, my si vás odvedem na slu - níč - ko.

l.r. $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$
Ta na - še babička rá - da mě má, dnes pe - če lívance, jis - tě mně dá.
S tva - ro - hem, s povidly, jsou ja - ko med, řek - nu jí: děkuji, sním si je hned.

Zdroj: JANŽUROVÁ, Zdena a BORO VÁ, Milada. *Klavírní školička pro děti 4–7 leté*. Praha: Schott Music Panton, 2007. 216 s. ISMN M–2050–0648–8. s. 176.

Příloha 15: Příprava na hru stupnice

Příklad přípravné výuky hry stupnice C dur přes jednu oktávu. Básnička o veverušce, u které je zaznamenán prstoklad pro pravou ruku. Stejné cvičení lze hrát i levou rukou, s použitím příslušného prstokladu. Uvedený text byl zaznamenán v průběhu mé vyučovatelské praxe na konzervatoři v Pardubicích. Cvičení je možné transponovat do dalších tónin podle potřeby.

To by-la ma-lič-ká ve-ve-ruš-ka,

lou-ská-o-říš-ky, dá-vá si je kso-bě, a po-tom je vše-chny sní!

Ve-ve-ruš-ka ta je rá-da, že má Fer-du ka-ma-rá-da.